

219. วิจัยโครงสร้างการผลิตการตลาดสับประรด

Researched of Production and Marketing Structure of Pineapple

จารุพรรณ มนัสสากร สุภาภรณ์ สาชาติ
เกษมศักดิ์ ผลากร วิทย์ นามเรืองศรี

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์โครงสร้างการตลาดสับประรด จากการรวบรวมศึกษาโอกาสและข้อจำกัดของโครงสร้างการผลิต และการตลาด เพื่อวิเคราะห์ผลมาใช้เป็นข้อสนเทศในการกำหนดแนวทางการผลิต การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตสับประรดให้มีปริมาณและคุณภาพเหมาะสม สำหรับผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศใช้เป็นข้อสนเทศในการกำหนดแนวทางเร่งรัด และส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต สับประรดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆในระดับครัวเรือน ชุมชน หรือโรงงาน ผู้ประกอบการ และเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิต และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และผู้ประกอบการ โดยทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่แหล่งปลูกของเกษตรกร และสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตรัง และชลบุรี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2548 ถึงกันยายน 2551 แล้วสรุปวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงพรรณนา พบว่า

การผลิตสับประรดในปัจจุบันของประเทศไทยมีการผลิตแบบสับประรดสด และสับประรดโรงงาน ใช้พันธุ์ปัตตาเวีย พันธุ์นางแล พันธุ์สวี พันธุ์ภูเก็ต พันธุ์ปัตตานี พันธุ์อินทรีชิต (ขาว-แดง) พันธุ์ตราดสีทอง พันธุ์ลี้กกะตา พันธุ์สิงคโปร์ปัตตาเวีย พันธุ์บราซิล พันธุ์ไต้หวัน พันธุ์ไวน์จีเวล พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ปัตตาเวีย และตราดสีทอง ผลผลิตออกมากช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน และพฤศจิกายน-มกราคม ผลิตในปี พ.ศ. 2551 ได้ผลผลิต 2.28 ล้านตัน บนเนื้อที่เก็บเกี่ยว 0.58 ล้านไร่ ใช้ในประเทศ 0.62 ล้านตัน ส่งออก 0.745 ล้านตัน และใช้บริโภคสดภายในประเทศ ร้อยละ 20-30 มีโรงงานผลิตสับประรดกระป๋อง และน้ำสับประรดที่ผ่านการรับรอง 40 โรงงาน มีกำลังการผลิต 800,000 ตันต่อปี ส่งออกในรูปสับประรดสด สับประรดแช่เย็น สับประรดแช่แข็ง สับประรดแห้ง สับประรดกวน สับประรดกระป๋อง และน้ำสับประรดเข้มข้น โดยเฉพาะสับประรดกระป๋อง และน้ำสับประรดเข้มข้น ส่งออกเป็นรายใหญ่ของโลก ร้อยละ 80 และ 20 ตามลำดับ ราคาที่เกษตรกรขายได้สำหรับสับประรดโรงงาน มีอัตราเพิ่มต่อปี ร้อยละ 2.59 ในปี พ.ศ. 2551 ขายได้ราคา 4.76 บาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 7.94 และราคาที่ใช้ที่เกษตรกรขายได้สำหรับสับประรดสด มีอัตราเพิ่มต่อปีร้อยละ 4.12 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 6.94

เกษตรกรในจังหวัดตราด นครพนม เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ระหว่าง 15-35 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับประถมศึกษา แต่บางรายจบปริญญาตรี มีสถานภาพเป็นเจ้าของสวนเป็นส่วนใหญ่ ผลิตเป็นพื้นที่ราบลาดชัน ไม่เกิน 0.2% ในจังหวัดตราดใช้แหล่งน้ำจากบ่อเก็บน้ำ หรือบาดาล ร้อยละ 48.08 ส่วนจังหวัดนครพนมใช้น้ำจากแหล่งน้ำฝน ร้อยละ 85.71 เกษตรกรในจังหวัดตราดได้ผลผลิตมากกว่า 3,000 กิโลกรัม/ฤดูปลูก ร้อยละ 82.69 ส่วนเกษตรกรในจังหวัดนครพนม ได้ผลผลิตมากกว่า 3,000 กิโลกรัม/ฤดูปลูก ร้อยละ 42.86 ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเก็บเกี่ยวนาน 1 สัปดาห์ ความรู้ที่ใช้ในการผลิตได้จากสื่อ แล้วประยุกต์ใช้กันเองเป็นส่วนใหญ่ และรองลงมาจากเกษตรกรที่เหมาะสมของกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรในจังหวัดตราด ใส่ปุ๋ย 2-3 ครั้ง ขณะที่จังหวัดนครพนม ใส่ปุ๋ย 2 ครั้ง ผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวแล้วขนย้ายเสร็จภายใน 1 วัน เป็นส่วนใหญ่ โดยในจังหวัดตราด ส่งให้พ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 50 และส่งโรงงานร้อยละ 44.23 ส่วนจังหวัดนครพนม ส่งให้พ่อค้าคนกลางทั้งหมด โดยการซื้อ-ขาย ไม่มีการผูกขาดกับพ่อค้ารายใดมากที่สุด ปริมาณการรับซื้อในจังหวัดตราด 2,000-5,000 กิโลกรัมต่อครั้ง ส่วนจังหวัดนครพนมไม่มีการกำหนดปริมาณการรับซื้อ ปัญหาการตลาดส่วนใหญ่มีปริมาณการซื้อขายไม่แน่นอน

หรือพิดนัต ส่วนเรื่องขนาดและคุณภาพรองลงมา ในการขนย้าย ใช้ยานพาหนะ ในจังหวัดตราดเป็นแบบรถบรรทุก 4 ล้อ ส่วนในจังหวัดนครพนมเป็นรถลากจูง รถแทรกเตอร์เดินตามบรรทุก เสียค่าใช้จ่ายมากกว่า 2,000 บาทต่อครั้ง เป็นส่วนใหญ่ มีระยะทางห่าง 10-20 กิโลเมตร มากที่สุดร้อยละ 23 ส่วนในจังหวัดนครพนม จะมีระยะทางน้อยกว่า 10 กิโลเมตร สูงสุดร้อยละ 5

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยโครงสร้างการผลิตการตลาดสับปะรด จะช่วยให้ทราบถึงสภาพการผลิตและการตลาดสับปะรดของประเทศไทยในช่วงปี 2547-2551 และลักษณะพื้นฐานบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดทางภาคตะวันออกคือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ตราด และในจังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ทิศทางและใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร